

DRI 3001 Våren 2009

Arild Jansen AFIN

DRI 3001 - 3.forelesning Bruk av teori og annen litteratur

Temaer

- Bruk av teori og annen litteratur i arbeidet
- Bruk av empiri
- Litt mer om rapporten

Mål for forelesningen:

- Se eksempler på hvilken rolle teori har i prosjektarbeidet
- Forstå hvordan empiri kan brukes i arbeidet

Litt om hva er teori -

- "En teori er et forenklet bilde (modell) av virkeligheten" (enkelt sakt)
- En (vitenskapelig) teori er en forklaring på et fenomen eller en sammenheng, som har blitt utsatt for mange og kritiske tester uten at disse har resultert i at den kunne **falsifiseres** (motbevises). Formuleringen av antatte "**lover**" (naturlover....), er for eksempel teorier. Teorier kan **forklare** og **forutsi** et stort spekter av fenomener eller sammenhenger, Se f. eks: <http://no.wikipedia.org/wiki/Teori>
- Teori bygger på (all) tilgjengelig vitenskapelig kunnskap innen et felt

Hvor finner vi teorier innen et felt

- Vitenskapelige tidsskrifter
- Fagbøker og lærebøker
- Autoritative nettsteder
- Leksika (??)
 - » Hva med Wikipedia ?

Men teori kan også finnes i :

- Populærvitenskapelige artikler , bøker ?
- Rapporter, utredninger (f eks. NoU'er, ..)?

Disse kan brukes som teori-basis, men må da særlig vurderes kritisk (sjekk mot kilder nevnt ovenfor)

Generelt om bruk av teori i DRI 3001

- Hvor forventer vi at finner dere teoretisk stoff:
 - » Pensumlitteraturen i hele DRI-studiet
 - » Pensum i DRI 3001
 - » Andre utvalgte fagartikler eller nettsteder som ansees faglig "autoritative"
- Hvordan bruke teori i arbeidet/rapporten
 - » Definisjon og bruk av *begreper*
 - » Bakgrunn for *formulere tema/problemstilling* og konkrete forskningsspørsmål
 - » Sentralt i *analysen* (drøftingen) for å forstå (forklare) funn dere gjør og å sammenholde med hva teorien "sier"
 - » I konklusjonene, hvor dere oppsummerer deres funn, eventuelt for å begrunne konkrete tiltak som er i tråd med egne funn og eksisterende teori

Litt om bruk av begreper og definisjon

- Et *begrep* er en abstraksjon av et "fenomen" (objekt, hendelse,..) i virkeligheten
 - » Begrepsbeskrivelser består av et sett kjennetegn som avgrensar hva et begrep kan omfatte .
 - » Begrepsbeskrivelser er ikke sanne eller gale, men mer eller mindre fruktbare. En *definisjonen* identifiserer essensen i det som skal defineres (Skal beskrive begrepet entydig)
 - » Tilstrekkelige presise begrepsbeskrivelser (definisjoner) gir grunnlag for å klassifisere og sammenligne fenomener
- Begrepsdefinisjoner kan være gitt i en lov (legaldefinisjon)
- Eks på begreper fra tidligere prosjektoppgaver
 - » Informasjonssystem, eForvaltning, videoovervåkning, nettside, nett-tjeneste, samtykke, innsyn

5

Datasystemer og informasjonssystemer

Et datasystem kan defineres som [Ande89]:
"Et system for *innsamling, bearbeiding, lagring, overføring og presentasjon* av alle former for data".

⇒ Det finnes både *manuelle og datamaskinbaserte* datasystemer

Et informasjonssystem

' Samlingen av *menneskelige og maskinelle ressurser* samt *regler og prosedyrer* organisert for å utføre bestemte *funksjoner* og løse en bestemt *oppgave* (Beekman 1995)

6

Eksempel på ulike definisjoner av elektronisk forvaltning (e-Government) :

- The use of information and communication technologies, particularly Internet, as a tool to achieve better government (OECD, 2003)
- Electronic information-based services for citizens (*e-administration*) with reinforcement of participatory elements (*e-democracy*) to achieve objectives of balanced e-government (Bertlesmann Foudation 2001, p4)
- → A broad-based transformation initiative, enabled by leveraging the capabilities of information and communication technology;
 - » (1) to develop and deliver high quality seamless, and integrated public services;
 - » (2) to enable effective constituent relationship management;
 - » (3) to support the economic and social development goals of citizens, businesses and civil society at local, state, national and international level (Grant & Chau 2005)

7

Ved definisjon av begreper bør dere forholde dere til (teori)-litteraturen

Når dere bruker *bestemte begreper* bør dere forholde dere definisjoner som er brukt i relevant litteratur

- » Generelt prøv å unngå:
- » "Jeg velger å lage denne nye definisjonen" dersom du ikke kan gi en meget god begrunnelse for hvorfor eksisterende definisjoner ikke er egnet!

• Gjør heller:

- » Jeg har gjennomgått relevant litteratur (....) - og funnet at det ikke er et entydig begrepsbruk - og vil i min oppgave legge denne definisjon til grunn, fordi denne vektlegger ...
- » (du forholder deg aktivt de eksisterende definisjoner)

8

Diskusjon

- Nevn noen sentrale begreper (definisjoner) dere vil bruke i arbeidet

9

Eksempler på bruk teorien i arbeidet

- Bakgrunn for *formulere tema/problemstilling* og konkrete forskningsspørsmål, f eks.
 - » Tidligere funn viser skepsis til .., eller eventuelt stor interesse for
 - » Noen studier viser at disse faktorer er viktige for
 - »
- I *analysen (drøftingen)* for å forstå (forklare) funn dere gjør, f eks. :
 - » Sammenlignet med andre studier viser våre funn at ...
 - » Våre studier viser at disse faktorer er viktige, som sammenfaller med ...

10

Eksempler på bruk av teori i prosjektarbeid - 1

Informatisk teori, f. eks.

- Teori som beskriver hvordan en valgte teknisk løsning er bygget opp/hvilke egenskaper de har ..
 - Se på oppbygging av en kommunal nettside, statlig etats nettside
- Teori som beskriver sikkerhetsaspektene ved teknologien /de konkrete tekniske løsningene
- Teori som beskriver metoder/tekninger/... for utvikling av teknologien/tekniske løsninger
- Teori om bruk av informasjonssystemer
 - Egenskaper ved brukergrensesnittet og eller brukervennlighet, som f eks. universell utforming,...
- Teori om virkningene/effekter av et informasjonssystem
 - Eks: virkninger av studentweb, Twitter,
 -

11

Eksempler på relevant teori i prosjektarbeid - 2

- Bruk av samfunnsvitenskapelig teori generelt, f eks.
 - » Om organisasjon og organisasjonsteori/modeller (oppfatninger om hvordan organisasjoner fungerer)
 - » Om ledelse og styring og kommunikasjon
- Om bruk av teknologi (i organisasjoner eller samfunnet)
 - » Studier av kunnskap om bestemte teknologier (eks: SMS, FACEBOOK, Twitter, ...)
 - » Studie av digitale skiller (forskjeller i kunnskap, bruk, ...)
- Om holdninger til bestemte teknologier/tekniske løsninger, f eks.
 - » Studier av holdninger til videoovervåking ?
 - » Studier av virkninger/effekter av overvåking?

12

Rettskilder og juridisk teori"

- I hovedsak bør dere forholdere dere til "vanlige" rettskildere
- I tillegg kan dere bruke juridisk teori (lærebøker, fagbøker med mer), men juridisk teori er en rettskilde med begrenset vekt noen vil si at det ikke kan regnes som rettskilde i det hele tatt.
 - » Juridisk teori er forfatterens vurdering av rettsområdet på det tidspunkt boken eller artikkelen ble skrevet.
 - » Se Torvund : http://www.torvund.net/index.php?page=oppg_0275)

13

Bruk av empiri i prosjektarbeidet

- Empirien (dataene) er den primære basis for analyser i prosjektarbeidet
- Hvordan framkommer empiri
 - » Data samlet inn gjennom egne undersøkelser
 - » Faktabeskrivelser produsert av andre (f eks. i beskrivelse av tekniske løsninger dere studere, statistikk andre har samlet inn
 - » Beskrivelser av oppfatninger, meninger (Kan hentes fra offentlige dokumenter, ulike typer rapporter, aviser etc.)
- Dere må redegjøre for hvordan data er samlet inn
- Der bør redegjøre for svakheter/mangler ved dataene (f eks. lite representativt utvalg, usikre data, gamle data, ..)

DRI 3001 våren 2009 - Arild Jansen, AFIN

14

Hva er empiri - hvordan samle denne inn

- Dette er opplysninger (både "fakta" og andre type opplysninger) som framkommer gjennom dokumentstudier, intervjuer, spørreskjemaer, observasjoner, med mer
- Andre type datakilder (empiri) er f eks. avisartikler, fagpresse, andre medier med mer
- Dere må lage et systematisk *opplegg* for å samle inn slike data (som også kalles *metodebruk*)
- Det er viktig dere redegjør for hvordan disse data er samlet inn, og hvordan dere vurderer kvaliteten (korrekthet, troverdighet, relevans, gyldighet mm) på disse data
- Ofte vil det mulig å anvende flere metoder som alle kan gi gode resultater, men hver metode har sin styrke og svakheter

15

Datakilder og kildekritikk

- Datakilder kan være skriftlige eller muntlige
- Kan skille mellom primær- og sekundærkilder, men har mest betydning ved bedømmelse av kildens troverdighet
- Kilder er noe vi kan hente opplysninger om hendelser, fakta, synspunkter, holdninger med mer som er relevant for undersøkelsen
- Kildekritikk handler om å bruke kilder på en informert og reflektert måte, slik at en i størst mulig grad kan trekke holdbare konklusjoner på grunnlag av kildematerialet
- Kildekritikk er veldig ofte nødvendig innen forvaltningsinformatiske oppgaver

16

De "klassiske kriterier for kildekritikk

- Tilgjengelighet
 - » F eks. er tilstrekkelig informasjon tilgjengelig
- Relevans
 - » Dette må vurderes opp mot problemstilling (ene)
- Autensitet
 - » Gjelder særlig skriftlige kilder (dokumenter), men også ved f. eks utfylling av spørreskjemaer, anonyme informanter,..
- Troverdighet
 - » Gjelder alle typer kilder

17

Bruk av skriftlige kilder

- *Skriftlige kilder*: Kan være offentlige dokumenter, rapporter, nyhetsoppslag/artikler i media, nettsider mm
 - » Kilde skal angis, enten som referanse i teksten, eller som fotnote, samt angis i litteraturliste til slutt.
- Intervjuer
 - » Det må tydelig framkomme hvordan opplysninger framkommer (svar på spørsmål, eller egen framstillingen)
 - » Bruk sitater så langt mulig
 - » Intervjuguide og/eller spørreskjema skal vedlegges
 - » Liste over informanter/intervjuobjekter bør vedlegges
 - » Strategi for utvelgelse spørreskjemapanel skal angis

18

Noen råd i skrivearbeidet

- Start skrivearbeidet tidlig
- Sett dere tidsfrister for de enkelte kapitlene
- Fordel skrivearbeidet mellom dere, men ha en "ansvarlig koordinator"
- Les gjennom hverandres bidrag - og sjekk spesielt at bruk av sentrale begreper er konsistente
- Skriv referanser og litteraturliste samtidig med at deres skriver hoveddelen !!
- Ikke utsett skriving av vedlegg !!
- Sjekk at alle lenker stemmer når rapporten er ferdig

DRI 3001 våren 2009 - Arild Jansen, AFIN

19

Hva en prosjektoppgave kan/bør inneholde (Men slett ikke nødvendigvis i denne rekkefølgen)

- Innledning til temaet
 - Bakgrunn ..- motivasjon - Problemstillinger
 - Teoretisk plattform:
 - Beskriver faglig ståsted, aktuelle begreper og sammenhengen mellom dem som kan lede til mer konkrete spørsmål
 - Undersøkellesopplegg : metodisk tilnærming -
 - Bruk av dokumenter, intervjuer, spørreskjema, observasjoner,..
 - Empiri: innsamling av data
 - Spesielle problemer knyttet
 - Analyse og drøfting
 - Eventuell drøfting av ulike løsningsforslag og anbefalinger
 - Avslutning - Konklusjoner
 - » Konklusjon og anbefalinger overfor oppdragsgiver
 - » Ethiske og personvernmessige sider dersom dette ikke er berørt før
 - » Refleksjoner over valg av metoder og verktøy
 - » Refleksjon over og hva dere har lært
 - » Litt om prosjektfasene: Plan, ansvarsdeling, gjennomføring med mer
- Vedlegg

Denne strukturen passer ikke for alle typer oppgaver !

DRI 3001 våren 2009 - Arild Jansen, AFIN

20

**Momenter i forbindelse med vurdering av
prosjektrapport (ikke prioritert liste)**

- Ambisjonsnivå (vanskelighetsgrad og problemer)
- Overordnet vurdering - helhetsinntrykk
- Arbeidsomfang/-innsats
- Teoribruk
- Undersøkelsesopplegg (metodebruk)
- Gjennomføring av prosjektet
- Bruk av verktøy/teknikker mm (der hvor det er relevant)
- Litteraturliste/kildebruk
- Dokumentasjon
- Refleksjoner over valg av metoder og verktøy
- Refleksjon over prosess og resultat- hva har gruppa lært